BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 128 Sibiu, 1 ianuarie 1980 Nr. 1—2

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

1980 – La mulți ani!

Calea fericirii

Ziua de 1 ianuarie din fiecare an, ca și zilele ce-i premerg, cît și cele ce-i urmează sînt zilele urărilor de bine. Noi dorim cunoscuților noștri, mai apropiați sau mai îndepărtați, zile îndelungate, pașnice și îmbelșugate. Le dorim multă fericire, cu deplină sănătate și numai succese. Sîntem bucuroși cînd alții ne dau atenție și ne doresc la fel. În general, urăm altora numai bunuri trupești și pămîntești. Fericirea o visăm în venituri multe, în scăpare de vrăjmași, succese pe toate planurile. Slujitorii Bisericii la fel urează binecredincioșilor creștini: fericire multă, liniște netulburată și prosperitate de toate soiurile.

Numai că slujitorii sfîntului altar sînt îndatorați să arate modul și calea cum se poate găsi adevărata fericire, pacea trainică și adîncă. Miezul fericirii este mulțumirea sufletească, esența ei este liniștea inimii, pacea conștiinței. Propovăduitorii Evangheliei sînt chemați să atragă atenția creștinilor că ușa fericirii este Cel ce a spus despre Sine: „Adevărat, adevărat vă spun că Eu sînt ușa oilor... Eu sînt ușa. Dacă intră cineva prin Mine va fi mîntuit; va intra și va ieși și va găsi pășune" (Ioan 10, 7, 9). Va fi mîntuit, adică va fi fericit în veșnicie. Va găsi pășune, adică va fi fericit și aici jos pe pămînt.

Același Ceresc Învățător s-a proclamat pe Sine: „Eu sînt Calea, Adevărul și Viața". Prin învățătura și prin activitatea Sa Iisus le-a arătat oamenilor pe Tatăl. Pe cei uniți cu Iisus prin credință și iubire, El îi duce la părtășia cu Tatăl, plinătatea adevăratei vieți, plenitudinea fericirii.

Durere, mulți creștini se aseamănă cu bogatul din Sf. Evanghelie (Luca 12—19), care a zis sufletului său: „Suflete ai multe bunătăți, strînse pentru mulți ani, odihnește-te acum, mănîncă, bea și te veselește". Pe drept a fost numit „nebun". Întreabă Sf. Vasile: „nebune, ai doară suflet de animal? Animalul cînd e sătul, se liniștește pe deplin, dar nu așa omul. Omul, chiar sătul fiind, chiar sănătos și cu vază (faimos) fiind, nu are pace dacă este păcătos. El se zbuciumă. Păcatul aduce cu sine mustrarea de conștiință, care roade necontenit în adîncul sufletu-

(Continuare din pag. a 2-a)

† TEOFIL
Arhiepiscop al Clujului

Semănatul

Să ningă,
Să plouă,
Să picure rouă,
Și grîu să-ncolțească
Bogat să rodească!
S-aducă nădejde
Trecînd de primejdie.
Copiii să crească
Mulți ani să-nflorească!
Ca merii,
Ca perii,
În mijlocul verii
Și-n timpul primăverii.
Tare ca piatra,
Iute ca săgeata,
Tare ca fierul,
Iute ca oțelul.
La anul și la mulți ani!

La cumpăna anilor

Profesorul Sextil Pușcariu, cel dintîi rector al universității din Cluj, după unirea Transilvaniei cu Țara mamă, mare filolog și savant cu renume mondial și-a intitulat cartea de memorii cu titlul sugestiv: „Călare pe două veacuri". În ea sînt prezentate dens și cuprinzător evenimente din viața poporului nostru de la sfîrșitul veacului trecut și de la începutul veacului acestuia.

Nu avem de gînd să evocăm aceste momente atît de însemnate și hotărîtoare din viața poporului român. Vrem însă să remarcăm că în dinamica anilor noștri, acum spre sfîrșitul acestui veac, se petrec în viață într-o zi cîte s-au petrecut înainte într-un an și într-un an cîte s-au petrecut înainte în zece ani sau chiar într-un veac. Așa încît cînd ne aflăm la cumpăna dintre doi ani, unul care se sfîrșește și altul care începe, doi termeni de egală însemnătate — sfîrșit și început — pentru că după cum spune Sf. Grigorie de Nisa: „Orice sfîrșit cheamă un alt început", este bine și folositor să reflectăm omenește și creștinește asupra vieții, asupra rostului călătoriei prin ani.

Aducîndu-ne aminte de cele ce am săvîrșit în anul trecut este înțelept să alegem pe cele bune de cele mai puțin bune, așa încît anul nou să fie nu numai un an mai mult ci și un an în care să înaintăm spre mai mult bine.

Privind spre viitor se cuvine să ne întrebăm ce trebuie să facem, cum trebuie să călătorim, ca să ajungem să ne împlinim idealurile și mai ales supremul ideal: mîntuirea.

Ne aducem aminte astăzi de cuvintele Scripturii: „Călător sînt în fața Ta, Doamne, și oaspete, ca toți părinții mei" (Evrei 11, 13; Ps. 118, 9).

Ce mare adevăr cuprind aceste cuvinte! Cînd anii ni se adună unul cîte unul ne dăm seama că nu stăm pe loc, că sîntem călători în această lume și după cum spune Sf. Apostol Pavel „Nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe cea ce o să vie" (Evrei 13, 14).

Adevărul acesta ni-l arată, pe de o parte Sf. Scriptură, pe de altă parte viața de toate zilele.

Fie că ne uităm la noi înșine, fie că ne uităm la firea înconjurătoare, vedem că nimic nu e definitiv, că înaintăm mereu spre noi și noi ținte și nu numai noi ci universul în-

Părintele VASILE

(Continuare în pag. a 6-a)

31783.

Ion Creangă

(nouăzeci de ani de la moartea lui)

La 31 decembrie s-au împlinit 90 de ani de la moartea celui mai mare povestitor român, Ion Creangă. Niciodată literatura națională n-a suferit pierderi mai mari decît la sfîrșitul deceniului al nouălea și începutul celui de al zecelea, din secolul trecut. La 15 iunie murea M. Eminescu, la sfîrșitul lui decembrie se stingea Ion Creangă. În august 1890 ne-a părăsit Vasile Alecsandri, iar în iulie 1891 M. Kogălniceanu. Într-o perioadă de numai 2—3 ani s-au prăbușit stîlpii de susținere a schelei cu ajutorul căreia s-a clădit nu numai România modernă ci și literatura ei. Cine nu știe că înainte de Alecsandri și de Kogălniceanu n-am avut o literatură și o ideologie literară consolidate, puse în acord nu numai cu aspirațiile noastre, pentru viitor, ci și cu specificul vieții naționale, sub cele două aspecte fundamentale, trecutul istoric și poezia populară, cu limba ei? Cine nu știe, în același timp, că literatura noastră avea să atingă desăvîrșirea tocmai prin Eminescu, scriitorul în poezia căruia se îmbină aspirațiile cele mai legitime ale unui popor tînăr cu realizările, mari, din cele mai importante literaturi ale Europei, și prin Ion Creangă, „boțul de humă din sat de la noi, din Humulești", care, forțînd porțile literaturii, instalează, pe locul care li se cuvenea, pe Ion, pe Gheorghe, pe Nicolae și Grigore, pe Ana și pe Maria, impunînd, în același timp, în Academie, ca și în școală, în presă ca și în literatură, limba păstorului care își mînă turmele, după anotimpuri, de la șes la munte și de la munte la șes, din vremea lui Burebista și a lui Decebal, și încă de mai înainte.

După minunea săvîrșită de „Dacia literară" (1840), cînd, prin grija lui Kogălniceanu, a lui Alecsandri, a lui C. Negruzzi și a lui Alecu Russo, bunul simț a impus, în scrisul românesc, limba poporului, înlăturînd curentele extremiste care constituiau un pericol pentru unitatea noastră Titu Maiorescu, ajutat de colaboratorii lui de la „Junimea", a desăvîrșit acest drum. Norocul cel mare, al literaturii noastre și al culturii românești, în general, a fost că, alături de Maiorescu, mai acționau, pe acest front, M. Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, iar ceva mai tîrziu Ion Slavici și George Coșbuc. Niciodată, în trecut, din epoca marilor cronicari, a lui Varlaam și Dosoftei, nu se mai întîlniseră, într-o perioadă atît de scurtă de timp, condeie strălucite ca la „Junimea", în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Creangă aducea în această atmosferă aerul proaspăt al pădurilor în care ne-am adăpostit, de-a lungul istoriei, susurul vîntului în care se răsfrînge jalea păstorilor, aroma strugurilor copți de pe colinele dealurilor noastre și, mai ales, limba în care ne-a deprins, din cea mai fragedă copilărie, mama.

Au fost specialiști, și încă dintre cei cu renume, care s-au întrebat de ce se dă atîta atenție „limbii" lui Creangă. Răspunsul respectiv s-ar putea formula în mai multe chipuri și nu este locul, aici, să ne oprim la o analiză adîncită. Vom spune, totuși, că minunea poveștilor lui Creangă s-a săvîrșit tocmai în vremea în care curentul latinist, prin Laurian și Massim, ne dădea o lucrare cu totul desprinsă de limba vorbită a poporului. Este vorba de acel dicționar „fantastic", cum l-a numit Eminescu, pe care Alexandru Odobescu l-a atacat vehement în chiar sînul Academiei. Cele două volume ale acestui dicționar au fost publicate în anii 1873 și, respectiv, 1876. Colaborarea lui Creangă, la „Convorbiri literare", începe în 1874, 1875.

Valoarea operei lui Creangă a fost subliniată, de mai multe ori, de unii dintre specialiști cei mai autorizați din trecut. M. Sadoveanu și Iorgu Iordan au insistat asupra deosebirii, fundamentale, dintre poveștile lui Creangă și cele ale lui Ispirescu, spre exemplu, combătînd pe cei care, privind lucrurile sub aspectul folclorului, spuneau: Ispirescu în Muntenia și Creangă în Moldova.

Nu vom nega faptul că Ispirescu este unul dintre cei mai valoroși culegători de povești. Creangă, însă, este un artist inegalabil, care a recreat fiecare poveste, atît sub raport tematic cît și, mai ales, al limbii. Limba operei lui Creangă se fundamentează, fără îndoială, pe graiul moldovenesc, dar nu se confundă cu acesta. Creangă nu fonografiază vorbirea eroilor săi, ci, plecînd de la realități moldovenești, reține numai ceea ce corespunde exigențelor sale artistice. De aici pleacă rezerva pe care o manifestă unii cititori față de opera lui Creangă. Ca să-l înțelegem, pe deplin, avem nevoie de oarecare rafinament, care presupune un contact relativ îndelungat cu literatura de calitate. Astfel, ne rezumăm, doar, la cuprinsul poveștii, nu la semnificația ei artistică. Sadoveanu ne povestește, undeva, cum, în peregrinările sale prin Moldova, a încercat o lectură din opera povestitorului, în fața unui public mai puțin pregătit, și a rămas oarecum dezamăgit. Rezultatele obținute nu erau cele așteptate din cauză că fraza lui Creangă nu se confundă cu a vorbitorului obișnuit, de pe stradă, așa cum vorbirea arhaizantă din romanele istorice ale lui Sadoveanu nu se identifică cu limba din cronici. Și una și cealaltă au sunetul lor deosebit, care este unic, de neimitat.

Limba lui Creangă este moldovenească, fără nici o discuție, dar de aici nu rezultă că artistul ar evita, din scrisul său, unele particularități nemoldovenești, cînd necesitățile i-o cer. În consecință, nu putem fi de acord cu unii editori din trecut care au crezut că l-ar putea corecta pe Creangă, înlocuind pe *acesta* cu *aista*, pe *avea* cu *ave* ori pe *mira* cu *miera*.

În limba lui Creangă întîlnim, în trăsături generale, vorbirea omului de la țară: *oralitate, folosirea pe scară largă a proverbelor și a zicătorilor*, care ne vor întîmpina, în aceeași vreme, și în scrisul ardeleanului Ion Slavici, ca dovadă că amîndoi se călăuzeau după aceleași stele. O altă notă specifică, de provenienței populară, în opera lui Creangă, este preferința pentru exprimarea concretă și evitarea formulelor abstracte. Iată, doar, cîteva exemple: *a se pune pe capul cuiva* (=a insista); *a pune mînă de la mînă* (a contribui); *tare de cap* (răbdător); *a-și lua inima-n dinți* (a-și face curaj).

O ultimă trăsătură care ne dă dreptul să vorbim de caracterul popular al limbii din opera lui Creangă este determinată de lipsa neologismului din vocabularul său. Într-o perioadă de transformări profunde, cînd vocabularul românesc se îmbogățește cu mii de cuvinte noi, necesare să exprime noțiunile impuse de progresul societății, Creangă realizează una dintre cele mai mari opere, din literatura noastră, fără ajutorul neologismului și, în același timp, fără să apeleze la sprijinul cuvintelor arhaice, numai cu ajutorul elementelor de limbă vorbită. Procedeul va fi preluat, nu peste multă vreme, de ardeleanul George Coșbuc, care, și el, va recurge, numai în cazuri excepționale la cuvinte recent intrate în limbă, cel puțin în volumele reprezentative *(Balade și idile; Fire de tort)*.

Față de cele de mai sus, consider că putem conchide, cu Mircea Eliade, că „Noi avem un clasic al literaturii moderne, pe Ion Creangă, care poate fi citit și înțeles de absolut toate categoriile sociale românești, din toate provinciile. Nu există, în opera lui Creangă, nici o rezistență, nici un particularism inaccesibil, cu toată limba lui moldovenească. În ce altă literatură europeană, un *clasic* poate fi [illegible] absolut tuturor categoriilor [illegible] tori"? *(Insula lui Euthanasius*, [illegible]943, p. 156). O afirmație asemănă[illegible]re întîlnim, mai înainte, la M. Sa[illegible]veanu (în „Viața românească", ap[illegible]lie-mai, 1930. Cf. și *Opere XI*[illegible], 1964, p. 386).

Mai aproape de noi, în timp, Tudor Vianu compara pe moldoveanul Creangă cu munteanul I. L. Caragiale, în sensul că și unul și celălalt recurg, în scrisul lor, la elemente regionale, specifice provinciei pe care o reprezintă *(Probleme de stil și artă literară*, 1955, p. 88). Dar în vreme ce, prin operele respective putem localiza acțiunile, în Moldova, în cazul celui dintîi, și, respectiv, în Muntenia, în cazul lui Caragiale, acesta din urmă ne dă și un indiciu de datare, care lipsește la Creangă. Este vorba de pronunțarea necorespunzătoare a unor neologisme, așa cum se prezentau ele în gura orășenilor neinstruiți din jurul anilor 1880. Permanența trăsăturilor moldovenești, din opera lui Creangă, subliniază autenticitatea eroilor din povești, pe de-o parte, și confirmă cele spuse de Ibrăileanu, acum șasezeci de ani, cînd afirma: „În Creangă trăiesc credințele, eresurile, datinile, obiceiurile, *limba*, poezia, morala, filozofia poporului, cum s-a format în mii de ani de adaptare la împrejurările pămîntului dacic, dedesubtul fluctuațiunilor de la suprafața vieții naționale *(Note și impresii*, 1920, p. 76).

Pe lîngă această privire sintetică și generalizatoare, asemănătoare cu cea pe care i-a făcut-o, altădată, lui George Coșbuc (ibid., 249), găsim, la Ibrăileanu, și alte caracterizări vrednice de reținut. El a subliniat, la un moment dat, moldovenismul operei lui Creangă, căruia, însă, nu-i dădea caracter de exclusivitate, ci îl privea, doar, ca pe o particularitate prin ajutorul căreia se poate mai ușor sublinia specificul național al acestei opere: „Creangă este un reprezentant perfect al sufletului românesc între popoare; al sufletului moldovenesc între români; al sufletului țărănesc între moldoveni; al sufletului omului de la munte între țăranii moldoveni" (ibid., p. 77).

G. Istrate

Calea fericirii

(Continuare din pag. 1)

lui omenesc ca un vierme care nu moare. Viermele gheenei începe să roadă încă de aici, de pe pămînt (Marcu 9, 44, 46, 48).

Nu poate să fie fără temei cuvîntul cel dumnezeiesc: „Cel rău fuge fără să fie urmărit..." (Prov. 28, 1). La fel învață Dumnezeu și prin scrisul proorocului Isaia: „Dar cei răi sînt ca marea înfuriată, care nu se poate liniști și ale cărei ape aruncă afară noroi și mîl. Cei răi n-au pace, zice Dumnezeul meu" (Isaia 57, 20—21).

Noi vrem îndestulare în casa noastră. Desigur, avem neapărată trebuință de hrană, de îmbrăcăminte, de adăpost. Ele ni se vor da prin muncă și rugăciune. Hristos așteaptă de la noi ca această căutare a celor ce se țin de traiul pămîntesc, să cadă în preocupările noastre pe planul al doilea, iar în primul plan să treacă slujirea lui Dumnezeu și comoara noastră cea cerească. A fi creștin însemnează să prețuim cuvintele lui Hristos. Ori, El a făgăduit: „Căutați mai întîi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra, se vor adăuga vouă" (Matei 6, 33).

Să ne întrebăm o clipă: așa am făcut noi pînă acum? Din nefericire nu așa am procedat. De pildă. Cîți nu se scuză așa: în postul Crăciunului nu m-am împărtășit fiindcă nu am avut timp. Realitatea este că nu și-au căutat timp. N-au purtat grijă de voia lui Dumnezeu și de sufletul lor. Nu se încred în făgăduința Mîntuitorului, că celelalte, cele ale traiului, li se vor da pe deasupra.

Noi vedem și vrem fericirea în libertate!

Foarte drept! E în firea noastră setea de libertate. dar s-o căutăm pe aceea a fiilor lui Dumnezeu. Judecata lui Hristos e categorică: „Tot cel ce face păcatul, rob este al [illegible]tului" (Ioan 8, 34). Prin urma[illegible]ea fericirii este calea care înconjură păcatul. Păcatele sînt cătușe de rob la mîini și la picioare. Ce jenante sînt aceste cătușe la picioare în mersul nostru către fericire! Noi putem să scăpăm de ele în mărturisirea la duhovnic. De ce șovăim s-o facem? Să contăm pe asigurarea apostolului Ioan, care ne scrie: „Dacă ne mărturisim păcatele, Dumnezeu este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească de orice nelegiuire... și sîngele lui Iisus Hristos, Fiul Lui, ne curățește de orice păcat" (I Ioan 1, 9, 7).

Libertatea care fericește nu este nețărmurită. Apa fără țărmuri, fără maluri, înseamnă inundație, înseamnă potop. Libertatea fără limite poartă alt nume. Ea se numește dezmăț. Nimeni nu iubește pe oamenii dezmățați. Nimeni nu-i socotește fericiți. Fericirea nu se împacă cu slobozenia nețărmurită. Astfel trebuiește înțeles îndemnul Mîntuitorului: „Intrați pe poarta cea strîmtă. Căci largă este poarta, lată este calea care duce la pierzanie. Și mulți sînt cei ce intră pe ea. Dar strîmtă este poarta, îngustă este calea care duce la viață și puțini sînt cei ce o află" (Matei 7, 13—14). Calea lată, care duce la pierzare, este dezmățul. Calea îngustă, este purtarea cumpătată, înfrînată de poruncile lui Dumnezeu, care interzice plăcerile păcătoase. Totuși, poruncile lui Dumnezeu nu micșorează fericirea pămîntească a omului. Cumpătarea, înfrînarea și lepădarea de sine nu aduc cu sine o viață posomorîtă, nu aduc cu sine întristarea și zbuciumul. Ci, dimpotrivă! Aduc cu ele o pace adîncă și trainică. Așa ne asigură cuvîntul cel dumnezeiesc: „Pace multă au cei ce iubesc Legea Ta" (Ps. 119, 165).

Hristos-Domnul, acum la începutul anului, ne invită să ne apropiem de El: „Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi da odihnă" (Matei 11, 28). Setea noastră după fericire cuprinde și această odihnă ce ne-o oferă Domnul nostru. Mult înainte de Hristos, Dumnezeu a chemat pe fiii poporului ales de odinioară și cheamă pe copiii noului popor ales, prin glasul psalmistului, care îndeamnă: „Gustați și vedeți că bun este Domnul" (Ps. 34, 8).

Gustați pe Domnul în rugăciune. Gustați pe Domnul în împărtășanie. Gustați pe Domnul în milostenie. Noi, aproape toți, ne simțim fericiți cînd primim valori și bunuri materiale. Iată, că Învățătorul nostru cel ceresc, ne descoperă că este mai multă fericire în milostenie decît în primirea de cadouri, „Mai fericit este a da decît a lua" (Fapte 20, 35). Nimeni nu este mai fericit și mai norocos, chiar și aici pe pămînt, ca omul milostiv. Această asigurare o găsim pe larg în cartea proorocului Isaia, unde citim această lungă înșirare de răsplătiri: „Vei fi ca o grădină bine udată — ca un izvor ale cărui ape nu seacă. Domnul te va călăuzi neîncetat. Îți va sătura sufletul chiar în locuri fără apă. Va da din nou putere mădularelor tale. Tu vei chema și Domnul îți va răspunde. Vei striga și El va zice: Iată-Mă! Lumina ta (fericirea ta) va răsări peste întunecime. Vindecarea ta va încolți repede. Slava Domnului te va însoți" (Isaia 58, 8—11). Într-adevăr, ce belșug de făgăduințe din partea lui Dumnezeu, Cel ce totdeauna se ține de cuvînt, Cel credincios în angajamentele Sale.

Este nimenit, ca la începutul anului celui nou, pe care îl vrem cu totul aducător de fericire, să ținem seamă și de povața Sf. Apostol Pavel, cel ce ne încredințează, că „evlavia este folositoare în orice privință, întrucît ea are făgăduința vieții de acum și a celei viitoare" (I Tim. 4, 8). A fi evlavios înseamnă să ne alipim, din toată inima, de Hristos-Domnul, care este pentru noi totul în toate năzuințele noastre. El ne este: lumină și căldură, apă vie și pîine a vieții, păstor-călăuză, ușa fericirii, calea păcii, adevărul care ne face liberi, izbăvitorul nostru în veacul de acum și în cel ce va să fie.

Obiceiuri de iarnă la români

Sărbătorile de iarnă la români constituie una dintre cele mai inedite și originale manifestări spirituale ale poporului nostru.

Repertoriul folcloric al acestora este foarte bogat și variat, el cuprinzînd o gamă întinsă, de la colinde (cele propriu-zise sau colindele de copii) pînă la uratul cu plugușorul sau cu sorcova, de la Vasilcă și jocurile cu măști (cum sînt capra, turca, cerbul și altele) pînă la jocurile cu păpuși, de la dansurile rituale (căiuții, călușerii etc.) pînă la cîntecele de stea, vicleimul, irozii, teatrul popular.

Alături de limbă și de creațiile în domeniul culturii materiale și artei populare, obiceiurile formează un alt capitol al patrimoniului spiritual al unui popor, în care se oglindește, într-o largă măsură, istoria lui, modul de viață, mentalitatea, fiind, în același timp, un mijloc de exprimare a potențialului său creator.

Trăsătura esențială a desfășurării acestor obiceiuri străvechi o constituie sincretismul, costumul popular, muzica, poezia, dansul și măștile îmbinîndu-se armonios și constituind, de fapt, principalele lor componente.

Din șirul de datini, credințe și obiceiuri legate de sărbătorile de iarnă, uratul cu „plugușorul", obicei de veche tradiție, constituie, de fapt, „epopeea muncii cîmpenești, începînd cu aratul, urmînd cu semănatul, seceratul, treieratul și sfîrșind cu măcinatul".

Obiceiul este cunoscut sub cele mai diferite denumiri: plugușorul, plugușorul mic, plugul, plugul mare, plugul flăcăilor, uratul, buhai sau dobele etc.

(Continuare în pag. a 3-a)

Botezul Domnului

„Nu sînt eu Hristosul, ci sînt trimis înaintea Lui" (Ioan 3, 28). Acesta a fost răspunsul pe care Sfîntul Ioan Botezătorul l-a dat celor care veniseră să-l întrebe cine este el. „Eu sînt glasul celui ce strigă în pustie: Gătiţi calea Domnului, precum a zis Isaia proorocul" (Ioan 1, 23). După cum înaintea oamenilor mari, de rang este trimis cineva care să vestească sosirea lor, tot aşa a fost Sfîntul Ioan Botezătorul să vestească începerea activităţii mesianice a Mîntuitorului, să-l boteze ca astfel mulţimea adunată să se boteze de la Ioan să aibă prilejul să-l vadă pe Mîntuitorul.

„În lume era, şi lumea printr-însul s-a făcut, dar lumea nu l-a cunoscut pe dînsul" (Ioan 1, 10). Cît de frumos şi de adînc teologhiseşte Sfîntul Evanghelist Ioan despre Cel ce a venit azi la Iordan să se boteze de la Ioan. În lume era căci se născuse în Ieslea Betleemului cu treizeci de ani în urmă, îngerii din ceruri îi cîntaseră, steaua îl luminase, magii şi păstorii i se închinaseră, dar poporul ales din mijlocul căruia s-a născut, nu l-a cunoscut pe dînsul.

Chiar şi Irod luase cunoştinţă de naşterea Lui, ucisese toţi pruncii de doi ani şi mai în jos de teamă că cel despre care auzise de la magi că este împăratul iudeilor îi va lua tronul. Sfîntul Evanghelist Luca ne spune că la vîrsta de 12 ani Iisus a apărut în mijlocul învăţătorilor de lege din templul iudeilor, uimindu-i cu înţelepciunea şi răspunsurile Lui (Luca 2, 42). Acum avea treizeci de ani, era în deplinătatea forţelor fizice şi intelectuale, capabil să-şi înceapă activitatea, dar mai trebuia să îndeplinească o rînduială înscrisă în legea iudaică. Aşa cum la opt zile după naştere fusese tăiat împrejur cum o cerea legea, iar la 40 de zile fusese închinat la Templu unde îl primise Dreptul Simion şi Proorocita Ana şi adusese jertfa prevăzută în lege, tot ca să se plinească legea venea la rîul Iordanului.

„Iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii!" (Ioan 1, 29). Acestea erau cuvintele cu care Sfîntul Ioan Botezătorul îl întîmpina pe Mîntuitorul venit să se boteze în faţa mulţimilor adunate la rîul Iordanului. Încă o dovadă a nemărginitei iubiri a lui Dumnezeu faţă de oameni se împlineşte azi în apele Iordanului. Iisus Hristos apare, Ioan îl recunoaşte fără să-l fi văzut vreodată şi exclamă: „Eu am trebuinţă a mă boteza de tine şi tu vii la mine?" la care Iisus răspunde: „Lasă acum, căci aşa se cuvine nouă, să plinim toată dreptatea" (Matei 3, 14—15). Se deschid încă odată cerurile dar nu ca să coboare îngerii ci ca să se arate însuşi Dumnezeu Cel întreit în persoane care alcătuiesc o unitate desăvîrşită. Aici pe pămînt Fiul se boteza, acolo în ceruri Tatăl mărturisea: „Acesta este Fiul meu cel iubit, întru care bine am voit" (Matei 3, 17), iar Duhul Sfînt în chip de porumbel transmitea harul său oamenilor prin Fiul, „Cel ce ridică păcatele lumii". Aceasta este măreaţa şi negrăita descoperire pe care ne-o aduce Botezul Domnului, întreg cerul se uneşte cu pămîntul pentru mîntuirea neamului omenesc.

Sfîntul Ioan Gură de Aur ne spune că sînt trei feluri de botez: botezul iudaic, botezul lui Ioan şi botezul creştin. Botezul iudaic curăţea întinăciunile trupeşti, era o spălare a trupului. Botezul lui Ioan era cu mult mai înalt decît botezul iudaic, dar mai smerit decît al nostru, ne spune Sfîntul Părinte. Sfîntul Ioan Botezătorul îi chema pe oameni la pocăinţă, „că s-a apropiat împărăţia cerurilor" — împărăţie pămîntească constituită după rînduieli cereşti. Omenirea aflată la răspîntie de veacuri era chemată să-şi schimbe viaţa, căci un nou veac se deschidea în faţa ei. Întoarcerea de la păcat la virtute şi săvîrşirea faptelor bune, dădeau nădejdi de mîntuire căci Mesia cel mult aşteptat urma să-şi înceapă activitatea. Marele Apostol al neamurilor ne spune lămurit: „Ioan a botezat cu botezul pocăinţei, îndemnînd poporul să creadă în cel ce avea să vie după dînsul, adică în Hristos Iisus" (F. Ap. 19, 4). Toate acestea dovedesc încă o dată că Sfîntul Ioan Botezătorul a fost trimis să pregătească drumul Mîntuitorului care trebuia să înceapă activitatea mesianică.

Botezul creştin, spre deosebire de cel iudaic, care curăţea numai trupul şi de botezul lui Ioan care îndemna la pocăinţă şi la practicarea virtuţilor, este plin de mult har, el izbăveşte de păcate, curăţă sufletul şi dă merindele Duhului, adică împărtăşeşte harul Duhului Sfînt celui ce se botează, ne spune Sfîntul Ioan Gură de Aur. Botezul lui Ioan este puntea de legătură între botezul iudaic şi botezul creştin.

Se pune întrebarea, de ce s-a botezat Mîntuitorul? El nu era sub umbra păcatului, iar harul Duhului Sfînt era peste dînsul şi nu avea nevoie să se boteze. Răspunsul ni-l dă Sfîntul Ioan Gură de Aur: ca să fie făcut cunoscut oamenilor prin mărturisirea celui ce l-a botezat. Însuşi Sfîntul Ioan Botezătorul recunoaşte că Iisus nu avea nevoie să fie botezat: „Eu am trebuinţă a mă boteza de tine şi tu vii la mine?" la care Iisus răspunde: „Lasă acum, căci aşa se cuvine nouă, să plinim toată dreptatea". „Dreptatea — despre care vorbeşte Mîntuitorul — constă în aceea că s-a supus profetului. După cum s-a tăiat împrejur şi a adus jertfa, şi a păzit sîmbetele, şi a ţinut sărbătorile iudaice,

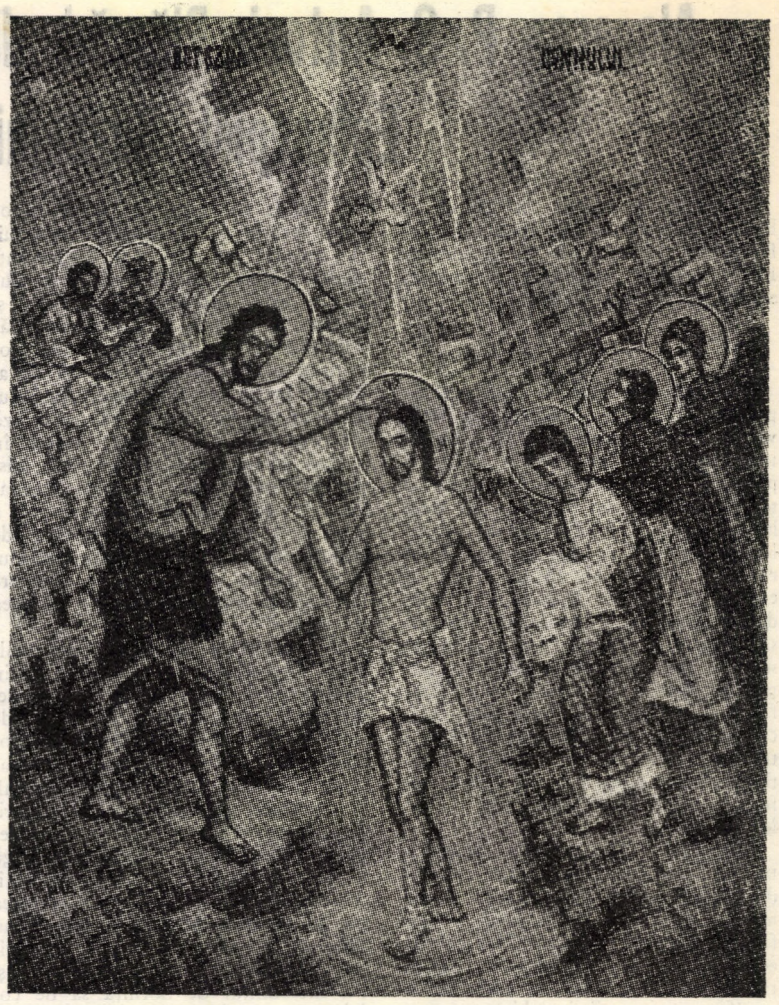

tot astfel a adăugat şi acest gest de a se supune profetului care boteza" (Sfîntul Ioan Hrisostom, Cuvîntări la Praznice Împărăteşti).

Aceasta este marea bucurie ce ne-o aduce Botezul Domnului din care se răsfrînge asupra noastră lumina cea neînserată a dumnezeirii lui Iisus Hristos, lumina cea de viaţă dătătoare a Sfintei Treimi celei de o fiinţă şi nedespărţite.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Obiceiuri de iarnă la români

(Continuare din pag. a 2-a)

Copiii mici, în grupuri mixte sau formate numai din băieţi, merg de obicei cu pluguşorul sau pluguşorul mic fără să aibă o costumaţie specială, accesoriile care să sublinieze caracterul festiv constînd doar în podoabele căciulilor (mărgele şi panglici colorate) sau în traista cu înflorituri pentru strîns darurile. Textul urării este însoţit de sunete de clopoţel, buhai şi dobe şi pocnituri de bici. Uratul începe devreme şi se termină seara tîrziu, cînd ies flăcăii cu plugul cel mare, el făcîndu-se la fiecare casă luminată şi numai după ce s-a cerut permisiunea gazdei.

Textul urării este învăţat de la bătrîni, transmiţîndu-se din generaţie în generaţie şi variind de la o zonă etnografică la alta şi chiar în cadrul aceleiaşi zone:

„Foaie verde de mărar, / Bună seara, gospodari! / Seara Sfîntului Vasile / Să vă fie tot spre bine. / La mulţi ani cu sănătate / Să aibă şi plugarii parte! / ... / Pluguşorul mititel, / Cu băieţii după el / ... / Mîine anu se-noieşte, / Pluguşoru se porneşte / Şi începe a ura / Pe la case s-a umbla. / Iarna-i grea, / Omătu-i mare, / Dar şi de-i omătul luat, / Tot îi bine de umblat. / Şi de-i mai glodoasă calea, / Noi tot pornim urarea, / Ca să v-arătăm că de-acum / Se curmă a nevoilor drum. / Şi se cuvine / Să trăim cu toţii bine, / Să ne ştergem lacrămile, / Să umplem paharele, / Pentru eroii ce zac sub glie, / Morţi pentru moşie. / Să le pocnim un bici / Şi să-i chemăm şi pe ei aici. / ... / Ş-am mai ura, ura, ura, / Noi plugarii mititei, / Cu tălîmi şi zurgălăi, / Dar avem a trece / Printr-o apă rece, / Şi stau leii / paraleii, / Cu gurile căscate, / Cu limbile lăsate, / Să ne-apuce pe la spate. / Înc-o dată, măi flăcăi! / — Hăi, hăi! / Vă urez s-aveţi galbeni pe masă / Cîte drăniţi pe casă! / La cap floare de mac, / La picioare, / mintă-floare, / În brîu / un spic de grîu, / La podele, / clopoţele, / La uşă floare de rujă, / La fereşti, / flori domneşti, / La icoane busuioc, / La mijloc, / pară de foc. / Copii frumoşi în casă, / Galbeni pe masă, / Spor în ocol, / Spor la ogor, / La dumneavoastră bucurie, / Întru mulţi ani să vă fie! / Haho, haho! / La anu şi la mulţi ani."

Plugul mare, buhaiul mare, turca şi celelalte obiceiuri cer participarea tinerilor de la 15 ani în sus şi a celor mai maturi. Se constituie cete de tineri, cu o împărţire judicioasă

a rolurilor, de la vătaf şi cel care „zice" urarea, pînă la „mascaţii" care umplu şi măresc grupul. Se organizează veritabile repetiţii în vederea cunoaşterii de către fiecare membru al grupului a ordinii „intrării în scenă", dar şi pentru omogenizarea grupului. Este vorba, de fapt, de un adevărat ceremonial, ce se desfăşoară după un anume „regulament", în care fiecare îşi are rostul şi locul său, de la bun început fixat. Întreaga răspundere o poartă cel care conduce ceata, „vătaful", socotit ca fiind cel mai chipeş şi înţelept flăcău din sat. Ceata îşi alege o gazdă pentru timpul sărbătorilor, acesteia zicîndu-i-se prima colindă:

„Sub umbrele pomului / Florile dalbe lemn de măr / Este-un pat mare de brad, / Dar în pat cine-i culcat? / Da-i culcat jupînul gazdă / Cu dalba de jupînească / Iar dalba de jupînească / Iese-afară, intră-n casă / Intră-n casă pune masă / Peste masă, grîu se varsă, / Peste grîu, colaci de grîu / Şi-o mînă de bani mărunţi / Să le-mpartă la cei mulţi."

Şi tot gazdei i se cîntă şi o colindă de despărţire:

„Sus între cornuri de casă / Rămîi gazdă sănătoasă, / Ca o garoafă-n fereastră. / Busuiocu fetelor, / Trandafir nevestelor, / Ismă creaţă babelor."

Cetele flăcăilor pornesc la urat în seara ajunului, continuînd, adesea, pînă în ziua anului nou, pînă seara tîrziu. Deosebirile dintre cetele maturilor şi cele ale copiilor nu constau numai în numărul mai mare al participanţilor la ceată, în durata prelungită a uratului, ci mai ales, în prezenţa măştilor şi a travestiului, în prezenţa unor instrumente mai numeroase (buhaiul mare, clopote, dobe, pîrîitori, harapnice şi, uneori, chiar a unor pluguri adevărate). Întotdeauna textul urării este însoţit de o melodie executată de instrumentişti care însoţesc grupul şi continuat de jocul mascaţilor.

Pluguşorul este urmat de un alt obicei, cel al „semănatului", datina străbună cerînd ca acolo unde, în ajunul anului nou se ară (conform obiceiului „pluguşorului"), a doua zi, de anul nou, dimineaţa, să se semene. Grupul de copii (între 7—12 ani) sau de oameni mai în vîrstă poposeşte pe la casele oamenilor, mai ales unde sînt fete de măritat (care se scoală de dimineaţă şi deretică prin casă pentru a nu o găsi „semănătorii" nemăturată şi neîngrijită) şi încep să semene, să arunce seminţe peste cei din casă, recitînd şi un text anume, variabil de la o zonă etnografică la alta: „Să trăiţi, să trăiţi, / Întru mulţi ani fericiţi, / Şi ca pomii să-nfloriţi, / Şi ca ei să-mbătrîniţi, / Şi ca toamna cea bogată / Fie casa-ndestulată, / Tot cu mesele întinse, / Cu făcliile aprinse. / Să petreceţi împreună / Pînă-n veci cu voie bună!" sau: „Anul nou cu pace / Şi cu sănătate, / Cu spor întru toate! / Să fie această masă / Întru toate mai aleasă, / Tot cu mană / Şi cu hrană, / Din neam / În neam, / Din seminţie / În seminţie, / Şi aşa pînă-n vecie!"

Copiii de la 3 la 12 ani practică şi un alt obicei, cel al „sorcovei", obicei întîlnit înainte numai în Muntenia, dar care cunoaşte azi o răspîndire generală pe teritoriul ţării. Sorcova este de fapt un beţişor sau o nuia verde de măr sau păr, împodobită cu benzi de hîrtie colorate, cu poleială sau cu beteală şi cu flori artificiale, cu care copiii urează în dimineaţa primei zile a anului nou. Textul simplu, dar foarte ritmat, este rostit cu naivitate şi graţie, în esenţă ele fiind de fapt exprimarea urării de ani mulţi şi fericiţi: „Sorcova / Vesela, / Peste vară, / Primăvară, / Să trăiţi, / Să-mbătrîniţi, / Ca un măr, / Ca un păr, / Ca un fir / De trandafir; / Tare ca fierul / Iute ca

oţelul; / Tare ca piatra, / Iute ca săgeata. / La anul / Şi la mulţi ani!"

La toate aceste obiceiuri, cele mai des întîlnite pînă în zilele noastre, se adaugă obiceiurile-spectacol (dansurile, vicleimul, irozii, teatrul popular în general), obiceiuri care-şi găsesc cea mai plenară expresie în Moldova şi la care întreaga colectivitate a satului participă, formînd, pentru o zi şi o noapte, un tot organic, dorinţele prezente şi de viitor împletindu-se armonios cu nostalgia tradiţiilor moştenite din străbuni.

Noul an constituie, de fapt, momentul în care dorinţele noastre pentru viitor par mai aproape de realizare, cînd încrederea în ziua de mîine şi optimismul se manifestă plenar, cînd mesele întinse sînt pline de roadele datorate hărniciei oamenilor şi dărniciei pămîntului.

De anul nou satul românesc este — cum spune N. Jula — o largă fereastră deschisă „spre lumea de demult, dar şi spre ziua prezentă şi viitoare".

Dr. *Cornel Irimie*
Marcela Necula

Pluguşorul

Mîine anul se-nnoieşte,
Pluguşorul se porneşte
Ş-om începe a ura
Pe la case-a colinda,
Iarna-i grea, omătu-i mare,
Semne bune anul are;
Semne bune de belşug,
Pentru brazda de sub plug,
Seara Sfîntului Vasile
Să vă fie numai de bine,
Şi-ncă mulţi ani să trăiţi
Şi cu drag să veseliţi.
La anul şi la mulţi ani!

Alegerea P. S. Antonie Plămădeală ca Episcop al Episcopiei Buzăului

În urma retragerii la pensie a P. S. Episcop Antim Angelescu al Buzăului, cu data de 1 septembrie 1979, scaunul episcopal al acestei eparhii a devenit vacant.

*

Ţinuturile pe care le cuprinde Episcopia Buzăului constituie o străveche vatră creştină şi în acelaşi timp unul din locurile în care s-a plămădit fiinţa poporului român şi s-a dezvoltat spiritualitatea sa de-a lungul veacurilor. Cercetările arheologice mai noi au demonstrat că încă din secolul al IV-lea d. H. a existat în părţile Buzăului un stat daco-roman, cu capitala la Pietroasa. Izvoarele creştine scrise mărturisesc de asemenea că în mijlocul poporului român din aceste părţi a înflorit de timpuriu o viaţă bisericească prosperă. Pe aceste meleaguri a trăit şi a mărturisit credinţa creştină Sfîntul Sava Gotul, care a suferit moarte martirică, fiind înecat în rîul Buzău, în anul 372.

Organizarea bisericească administrativă superioară a vieţii creştine din aceste locuri este atestată documentar din anul 1503, cînd a luat fiinţă Episcopia Buzăului. Din galeria celor 33 de episcopi care au păstorit de atunci şi pînă în zilele noastre fac parte unii ierarhi care s-au situat la loc de cinste în istoria vieţii religioase şi culturale româneşti, cum au fost: *Luca* (1583—1602), sfetnic al marelui domnitor Mihai Viteazul; *Mitrofan,* tipograf şi cărturar vestit, care a adus contribuţii de seamă la dezvoltarea limbii române literare; *Chesarie* (1825—1846), ctitorul seminarului teologic care îşi continuă activitatea şi astăzi; *Dionisie Romano,* mare cărturar şi înflăcărat luptător pentru unirea Ţărilor Române. Şirul acestora l-a încheiat în vremea noastră P. S. Antim Angelescu, care le-a urmat în vrednicii şi cinstire vreme de 35 de ani cît a păstorit ca episcop al Buzăului (1944—1979).

În ziua de 9 decembrie 1979 s-a întrunit Colegiul Electoral Bisericesc pentru alegerea titularului în scaunul vacant de episcop al eparhiei Buzăului.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a rostit cu această ocazie o cuvîntare în care a prezentat mai întîi viaţa şi activitatea fostului episcop Dr. Antim Angelescu, retras la pensie în urma cererii sale, subliniind meritele, strădaniile şi dăruirea acestuia în slujba împlinirii cu prisosinţă a îndatoririlor sale arhiereşti. A evocat apoi trecutul ţinutului Buzăului şi galeria unor iluştri ierarhi care au păstorit Episcopia Buzăului de-a lungul veacurilor, iar în încheiere a dat membrilor Colegiului îndemnul de a chibzui pentru alegerea „celui mai bun dintre cei buni".

După deliberare, membrii Colegiului Electoral Bisericesc au trecut la vot. Încheindu-se votarea, s-a procedat la despuierea scrutinului.

În aplauzele celor de faţă, Prea Fericitul Patriarh Iustin a anunţat alegerea P. S. Antonie Plămădeală ca episcop al Buzăului. Cu acest prilej, Întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Române a rostit o cuvîntare în care a prezentat biografia noului episcop ales, subliniind strădaniile acestuia pentru însuşirea unei temeinice culturi teologice şi pentru conjugarea trăirii monahale cu slujirea bisericească. Prea Fericirea Sa a evidenţiat de asemenea activitatea cu totul deosebită a P. S. Episcop Antonie în cadrul Sectorului Relaţii Externe Bisericeşti al Patriarhiei Române, numirea sa în cele mai înalte foruri ale organizaţiilor intercreştine mondiale şi particulare ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române la numeroase întruniri de mare răspundere, peste hotare. În continuare, a îndemnat pe nou-alesul episcop să continuie cu aceeaşi rîvnă viitoarea sa activitate arhipăstorească în ţinuturile cu vechi tradiţii bisericeşti şi culturale ale Buzăului, păstrîndu-şi neştirbită dragostea faţă de Biserică şi Ţară, veghind la păstrarea dreptei credinţe şi fiind călăuzitor bun al clerului şi credincioşilor săi.

În cuvîntul său de răspuns, P. S. Episcop Antonie a elogiat mai întîi personalitatea antecesorului său, P. S. Episcop Antim Angelescu, care s-a înscris cu cinste în pleiada unor mari ierarhi ai Episcopiei Buzăului. A amintit pe cei mai importanţi dintre aceştia, reliefînd că ei au slujit în egală măsură şi Bisericii, şi culturii româneşti, şi promovării năzuinţelor celor mai nobile ale poporului român. P. S. Sa ca cel de al 34-lea ierarh al Episcopiei Buzăului a ţinut să sublinieze că apreciază cinstirea ce i se aduce, avînd în acelaşi timp conştiinţa marilor răspunderi ce-i revin: „Înţeleg chemarea pe care mi-aţi făcut-o — a spus P. S. Sa — ca o chemare de slujire, după modelul Mîntuitorului Iisus Hristos..., ca pe o chemare la slujirea credincioşilor, la slujirea oamenilor".

P. S. Episcop Antonie a mulţumit apoi Prea Fericitului Patriarh Iustin pentru încurajarea şi sfaturile date, subliniind recunoştinţa sa faţă de întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, de a cărui îndrumare şi dragoste a beneficiat ani de-a rîndul. A mulţumit de asemenea conducerii Departamentului Cultelor şi Conducerii de Stat pentru înţelegerea largă a acestora faţă de problemele vieţii noastre religioase şi de rezolvarea lor în spiritul libertăţii şi respectului reciproc. A adus mulţumiri membrilor Colegiul Electoral Bisericesc şi i-a încredinţat de dorinţa sa de colaborare şi de cultivarea dragostei pentru propăşirea credinţei străbune în rîndurile dreptcredincioşilor. În încheiere a rugat pe Dumnezeu să-i fie ajutor şi călăuză în împlinirea noii sale misiuni.

*

Prea Sfinţitul Episcop Antonie Plămădeală s-a născut la 17 noiembrie 1926, în comuna Stolniceni. A absolvit Seminarul „Nifon Mitropolitul" din Bucureşti, în anul 1945. Între 1945—1948 a urmat cursurile Facultăţii de Teologie a Universităţii din Bucureşti, iar în 1948—1949 anul IV la Institutul Teologic de grad Universitar din Cluj, unde a trecut examenul de licenţă cu teza: Importanţa antropologiei carreliene pentru o pedagogie creştină, lucrată sub îndrumarea Prof. Diac. N. Balca.

În 1949 a intrat în monahism la Mănăstirea Prislop din eparhia Aradului, fiind hirotonit diacon şi tuns în monahism de către episcopul Andrei Magieru. În 1950 s-a transferat la Mănăstirea Slatina din Arhiepiscopia Iaşilor, funcţionînd ca profesor la şcoala monahală şi îndeplinind munci didactice şi administrative, atît la Slatina cît şi la mănăstirile Rîşca şi Dragomirna.

În 1953 a fost hirotonit preot (ieromonah) la Mănăstirea Slatina, de către P. S. Episcop Partenie Ciopron.

Între 1956—1959 a urmat cursurile de doctorat în teologie la Institutul teologic de grad universiar din Bucureşti. A fost un timp secretar-şef la Institutul teologic din Bucureşti. În 1968 a susţinut examenul aprofundat de admisibilitate la doctorat, în urma căruia a fost trimis pentru continuarea studiilor şi pregătirea tezei de doctorat în Anglia. Intre decembrie 1968—decembrie 1970 a frecventat cursuri de teologie şi filozofie la „Heythrop College", obţinînd acolo titlul de doctor în teologie cu calificativul „Magna cum laude" cu teza: „Biserica slujitoare în Sfînta Scriptură şi în teologia occidentală".

În decembrie 1970 a fost chemat în ţară, ales arhiereu la 15 decembrie şi hirotonit la 27 decembrie, cu sarcini de episcop-vicar patriarhal, încredinţîndu-i-se Sectorul Relaţii Externe Bisericeşti, Sectoarele economice şi Comisia de pictură bisericească. La 1 septembrie 1971 a fost numit Rector la Institutul teologic de grad universitar din Bucureşti.

În timpul şederii în Occident şi cu prilejul unor invitaţii, după aceea, a ţinut conferinţe, cursuri şi comunicări în Spania (La Universitatea pontificală din Salamanca), Anglia, Franţa, Belgia, Elveţia, R. F. Germania, S. U. A. Multe din ele au fost publicate.

În anul 1972 a obţinut titlul de doctor în teologie şi la Institutul teologic universitar din Bucureşti, cu teza „Biserica slujitoare în Sfînta Scriptură, Sfînta Tradiţie şi în teologia răsăriteană", lucrare care a reprezentat un adevărat eveniment pentru scrisul, gîndirea teologică şi orientarea activităţii Bisericii noastre.

A elaborat şi tipărit — în ţară şi peste hotare — numeroase lucrări, studii şi articole tratînd probleme teologice şi de cultură din cele mai variate. Recent i-a apărut un volum masiv de teologie ecumenică şi sistematică intitulat: „Ca toţi să fie una".

A reprezentat Biserica Ortodoxă Română la diferite adunări, congrese şi conferinţe ale organizaţiilor intercreştine mondiale peste hotare, a făcut parte din înalte delegaţii bisericeşti care au stabilit sau au aprofundat relaţii cu alte Biserici, a alus însemnate, aporturi în cadrul unor comisii de dialog teologic interconfesional şi interreligios, făcînd cunoscute poziţiile Bisericii Ortodoxe Române în problemele de doctrină teologică sau în cele care preocupă omenirea contemporană. Pentru competenţa şi rezultatele activităţii sale, a fost ales în forurile cele mai înalte de conducere ale unor organizaţii creştine internaţionale (ca, de exemplu, membru în Comitetul Central şi Comitetul Executiv al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, precum şi în alte foruri de conducere ale acestui important organism intercreştin, membru în Comitetul Consultativ al Conferinţei Bisericilor Europene ş. a.).

Pe linia dezvoltării interne a Bisericii noastre, a adus contribuţii de seamă la desfăşurarea lucrării misionare, pastorale şi administrative bisericeşti, ca apropiat colaborator al fostului patriarh Justinian şi ca vicar al actualului Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, sub îndrumarea căruia şi-a desăvîrşit experienţa impusă de cerinţele şi exigenţele mereu crescînde ale vieţii bisericeşti şi ale societăţii contemporane.

*

În şedinţa din 10 decembrie 1979, la propunerea Comisiei canonice, juridice şi pentru disciplină, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a validat alegerea P. S. Episcop Dr. Antonie Plămădeală ca Episcop al Buzăului.

Pr. *D. S.*

Alegerea P. Cuv. arhim. Vasile Costin

în funcţia de Episcop-vicar patriarhal

În cadrul sesiunii de lucru a Sfîntului Sinod din 10 decembrie 1979, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a prezentat propunerea alegerii P. Cuv. Arhim. Vasile Costin, superiorul Aşezămintelor româneşti de la Ierusalim, în postul de episcop-vicar patriarhal, devenit vacant prin alegerea P. S. Episcop Antonie Plămădeală ca episcop al Buzăului.

Comisia canonică, juridică şi pentru disciplină a Sfîntului Sinod procedînd la examinarea canonică a celui recomandat şi constatînd că acesta întruneşte condiţiile necesare, a propus — iar Sfîntul Sinod a aprobat în unanimitate — alegerea P. Cuv. Arhim. Vasile Costin în postul de episcop-vicar patriarhal al Administraţiei Patriarhale şi ridicarea sa la treapta arhieriei, cu titlul de „Tîrgovişteanul".

P. Cuv. Arhim. Vasile Costin a fost invitat în sala sinodală, iar Prea Fericitul Patriarh Iustin i-a adus la cunoştinţă hotărîrea Sfîntului Sinod şi i-a făcut urări de deplină izbîndire în noua funcţie care urmează să i se încredinţeze.

*

P. Cuv. Arhim. Vasile Costin s-a născut la 7 iulie 1938 în Satu-Nou-de-Sus în apropiere de oraşul Baia Sprie, jud. Maramureş. Între 1954—1959 a urmat cursurile Seminarului teologic din Cluj-Napoca, iar între anii 1959—1963 Institutul teologic ortodox de la Sibiu unde şi-a dat licenţa în teologie cu teza „Profesori ardeleni la şcolile de învăţămînt religios din Ţările Române". Între 1963—1966 a urmat la Institutul teologic din Bucureşti cursurile pentru candidaţii la doctorat în Teologie, secţia de teologie practică, specializîndu-se în disciplinele liturgice.

Între 1967—1972 a studiat în străinătate ca bursier al C. E. B. la Facultatea de Teologie a Universităţii din Atena şi la Institutul de arheologie coptă din Cairo; în luna martie 1972 a susţinut la Atena teza sa de doctorat în teologie cu titlul „Cultul Bisericii Copte în comparaţie cu cultul Bisericii Ortodoxe", publicată în limba greacă la Atena la editura Soukis, 1972. Acest doctorat i-a fost confirmat la Bucureşti pe data de 21 martie 1974.

Ca seminarist, student şi doctorand în teologie, P. C. Arhim. Vasile Costin a dat dovadă de reale posibilităţi şi înclinaţii pentru studiul disciplinelor teologiei practice. În perioada studiilor de doctorat, a publicat mai multe articole de specialitate în revistele noastre bisericeşti.

În ţară, P. C. Arhim. Vasile Costin a funcţionat ca documentarist la Sectorul Relaţii Externe (1969), ca secretar eparhial al Episcopiei Oradiei (1972) şi apoi ca vicar administrativ al Episcopiei Oradiei (1973), fiind hirotonit diacon şi apoi preot celib.

Exprimîndu-şi dorinţa de a intra în cinul monahal, Sfîntul Sinod a aprobat tunderea sa în monahism, iar la recomandarea P. S. Episcop Vasile al Oradiei i-a acordat rangul de Arhimandrit (1974).

Începînd cu anul 1975, Patriarhia Română i-a încredinţat postul de preot şi superior al Aşezămintelor româneşti din Ierusalim şi reprezentant al Patriarhiei Române pe lîngă Patriarhia Ierusalimului.

Pe lîngă calităţile de bun slujitor şi îndrumător al românilor ortodocşi care vin în pelerinaj la Locurile Sfinte, P. C. Arhim. Vasile Costin s-a dovedit a fi şi un bun gospodar al Aşezămintelor româneşti de la Ierusalim. P. C. Sa s-a remarcat deopotrivă şi prin strădaniile pe care le depune pentru editarea publicaţiei româneşti „Învierea", care apare la Ierusalim.

Prin rîvna, disciplina, competenţa, seriozitatea, tactul şi înţelepciunea de care a dat dovadă în activitatea depusă ca preot, teolog şi în administraţia bisericească, P. C. Arhim. Vasile Costin a dovedit că i se pot încredinţa şi alte sarcini de mai mare răspundere în cadrul Bisericii Ortodoxe Române.

Pr. *D. S.*

Din activitatea externă a Bisericii Ortodoxe Române în anul 1979

Împlinindu-şi cu grija de totdeauna lucrarea de slujire a lui Dumnezeu şi a credincioşilor, Biserica Ortodoxă Română a desfăşurat şi în anul 1979 o bogată activitate ecumenică urmărind păstrarea şi propovăduirea dreptei credinţe, cultivarea bunelor relaţii cu celelalte Biserici şi organizaţii intercreştine mondiale şi sprijinirea aspiraţiilor lumii contemporane spre apropiere, colaborare şi pace între oameni şi popoare.

În cadrul relaţiilor sale tradiţionale cu celelalte Biserici Ortodoxe surori, Biserica noastră şi-a adus şi anul acesta o importantă contribuţie la afirmarea Ortodoxiei pe plan ecumenic, prin participarea la unele întruniri panortodoxe, prin schimburi de opinii şi informări, precum şi prin acţiunea de ajutorare a unor Biserici Ortodoxe de peste hotare, cu lucrări gratuite de pictură şi sculptură şi cu oferirea de materiale pentru veşminte preoţeşti.

În ceea ce priveşte contactele Bisericii noastre cu celelalte Biserici creştine, merită subliniată iniţierea sau continuarea unor dialoguri teologice cu unele din acestea. Astfel, în înţelegere cu celelalte Biserici Ortodoxe, s-a făcut un important pas, prin hotărîrea de a se trece la inaugurarea dialogului teologic oficial ortodoxo-catolic, în acest scop Biserica Ortodoxă Română dîndu-şi acordul pentru începerea dialogului şi numind un reprezentant al său în Comisia interortodoxă de dialog, în persoana Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

Importante progrese s-au făcut în ceea ce priveşte începerea oficială a dialogului ortoloxo-vechi oriental. În comisia interortodoxă pentru acest dialog, în care au activat Î. P. S. Mitropolit Nestor al Olteniei şi Prof. N. Chiţescu, s-au stabilit temele care urmează a fi dezbătute, acestea axîndu-se în special pe probleme hristologice.

Dialogul cu vechii catolici, la care Biserica noastră este reprezentată de Pr. Prof. Ştefan Alexe, a înregistrat şi el rezultate pozitive, prin aducerea unor contribuţii de seamă la studierea unor teme din domeniul eclesiologiei şi prin întocmirea unor proiecte de texte comune care urmează a fi prezentate Bisericilor angajate în dialog, spre studiere şi aprobare.

În cadrul relaţiilor cu Bisericile Protestante, s-au înregistrat contacte de dialog cu Bisericile Luterane şi cu Biserica Reformată.

Cu Bisericile Luterane dialogul teologic a îmbrăcat două aspecte: 1. Pe plan interortodox, prin participarea unei delegaţii a Bisericii noastre la lucrările Comisiei interortodoxe pentru dialogul teologic cu Biserica Luterană, adoptîndu-se teme de discuţie, legate de eclesiologie; 2. Pe plan bilateral, prin întrunirea comisiilor pentru dialogul teologic dintre Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Evanghelică din R. F. G., în cadrul cărora s-au discutat probleme în legătură cu Sf. Scriptură, Tradiţie şi Sf. Taine. Conducătorul delegaţiilor noastre a fost P. S. Episcop Vasile al Oradiei.

Dialogul teologic dintre Biserica Ortoloxă şi Bisericile Reformate a fost marcat prin participarea unei delegaţii a Bisericii noastre (Pr. Prof. C. Galeriu şi Prof. N. Chiţescu) la cea de a III-a întrunire de dialog ortodox-reformat, unde s-au evidenţiat pe de o parte problemele teologice divergente, iar pe de alta principiile care apropie cele două Biserici (Ortodoxă şi Reformată), prin tradiţia comună a primelor patru Sinoade Ecumenice.

Ceea ce trebuie subliniat e faptul că, în cadrul acestor contacte şi dialoguri teologice, deschiderea ecumenică a Bisericii noastre s-a împletit întotdeauna cu exigenţa doctrinară.

O atenţie deosebită s-a dat relaţiilor Bisericii Ortodoxe Române cu organizaţiile creştine mondiale în anul 1979.

Astfel, au avut loc o serie de participări ale delegaţilor Bisericii noastre la sesiunile anuale de lucru ale forurilor de conducere şi la întrunirile speciale ale diferitelor comisii ale Consiliului Ecumenic al Bisericilor. O activitate rodnică au desfăşurat la aceste întruniri Î. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu, P. S. Episcop Antonie Ploieşteanu, alţi teologi ai Bisericii noastre. În ceea ce priveşte rezultatele acestor activităţi, se poate consemna: 1. Atenţia acordată de Biserica Ortodoxă Română problemelor de doctrină creştină aflate în dezbaterea C. E. B., în acest sens înregistrîndu-se contribuţia sa la formularea unor documente privind probleme ale unităţii creştine (ca de exemplu la problema „Filioque", sau la documentul „Botez, Euharistie, Preoţie") şi afirmîndu-se poziţia doctrinară a Bisericilor noastre în problema hirotoniei femeilor; 2. Contribuţia Bisericii Ortodoxe Române la orientarea actuală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor în unele probleme ale lumii contemporane, ca militarismul şi dezarmarea, noua ordine economică, drepturile omului ş. a.

Relaţiile cu Conferinţa Bisericilor Europene au fost ilustrate prin participarea unor delegaţii ale Bisericii Ortodoxe Române la diferite întruniri organizate de C. B. E. Cu acest prilej, delegaţii noştri au adus contribuţii de seamă la abordarea corectă a unor probleme teologice puse în discuţie, în special la cea de a VIII-a Adunare Generală a C. B. E. şi la elaborarea unor documente privind problemele majore cu care este confruntată omenirea contemporană (ca: pacea, securitatea, dezarmarea, drepturile omului etc.). O dovadă a aprecierii de care se bucură Biserica Ortodoxă Română şi a competenţei cu care delegaţii săi au contribuit la reuşita întrunirilor C. B. E. o constituie şi alegerea unora dintre ei în forurile centrale ale acestui organism intercreştin. Astfel Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Moldovei şi Sucevei şi P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, sînt membri în comitetul Consultativ, iar Pr. Prof. Dumitru Popescu, rectorul Institutului teologic din Bucureşti a fost ales în funcţia de director de studii, pentru o perioadă de 3 ani. Totodată, Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Moldovei şi Sucevei a fost ales membru de onoare al Academiei teologice din Creta.

Activitatea Bisericii Ortodoxe Române în cadrul Conferinţei Creştine pentru Pace, în anul 1979, a avut drept coordonate principale sprijinirea acţiunilor de apropiere, destindere şi colaborare iniţiate de această organizaţie intercreştină, precum şi grija pentru păstrarea unui echilibru şi a unei juste orientări a acesteia. Totodată, reprezentanţii Bisericii Ortodoxe Române au făcut cunoscute realităţile vieţii religioase din ţara noastră. Contribuţii deosebite la aceste activităţi au adus: Î. P. S. Mitropolit Nestor al Olteniei, P. S. Episcop-vicar Epifanie Tomitanul şi Pr. Ilie Georgescu.

Biserica Ortodoxă Română a fost prezentă şi la activităţile unor organizaţii creştine internaţionale de tineret, ca dovadă a grijii şi interesului Bisericii noastre pentru viitorul tinerei generaţii şi a dorinţei de a se da acesteia posibilitatea unei manifestări plenare, în spiritul tradiţional al învăţăturii creştine şi al năzuinţelor omenirii contemporane.

Participările delegaţilor Bisericii Ortodoxe Române la diferite alte întruniri intercreştine peste hotare şi în cadrul schimburilor de profesori în anul 1979 au dovedit competenţa şi seriozitatea cu care delegaţii români s-au prezentat la aceste întruniri, aducînd contribuţii de seamă la soluţionarea unor variate probleme puse în discuţie. La succesul acestor activităţi se menţionează contribuţia unor ierarhi ca: Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Moldovei şi Sucevei — care a conferenţiat la Fundaţia „Pro Oriente" din Viena, fiind ales, cu această ocazie şi membru de onoare al acestei instituţii —, P. S. Episcop-vicar Adrian Botoşăneanul, P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Piteşteanul; a unor profesori şi teologi ca: Pr. D. Popescu, Pr. D. Stăniloae, Pr. Dumitru Radu, Arhid. Constantin Voicu, Pr. Ioan Ică, N. Mihăiţă ş. a.; sau a unor preoţi şi doctoranzi aflaţi peste hotare, ca: Pr. Marin Branişte, Pr. Emil Roman, Ilie-Dan Ciobotea, Ilie Frăcea, Constantin Coman, Ioan Dură, Enache Culai ş. a.

În cadrul relaţiilor Bisericii Ortodoxe Române cu alte religii, se pot menţiona vizita unei delegaţii a cultelor religioase din România în Statele Unite ale Americii (3—17 iunie) şi Consultaţia academică dintre teologi ortodocşi şi reprezentanţi ai Comitetului evreiesc internaţional, găzduită de Biserica noastră la Institutul teologic din Bucureşti, între 29—31 octombrie, cu tema: „Tradiţie şi comunitate în Iudaism şi în Biserica Ortodoxă". Lucrările acestei întruniri interreligioase au subliniat, pe lîngă preocuparea teologică, şi dorinţa Bisericii noastre de a contribui la apropierea dintre oameni şi popoare, în spiritul fraternităţii şi al bunei înţelegeri, al iubirii şi respectului reciproc.

O importanţă aparte au constituit-o vizitele făcute Bisericii Ortodoxe Române de reprezentanţi bisericeşti de peste hotare, vizite care s-au situat în contextul grijii Bisericii noastre pentru promovarea relaţiilor ecumenice şi al atenţiei deosebite a Prea Fericitul Patriarh Iustin pentru buna reuşită a acestora.

Pe planul atenţiei faţă de comunităţile ortodoxe române de peste hotare, evenimentul cel mai de seamă din acest an l-a constituit vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin în Statele Unite ale Americii şi Canada, între 25 aprilie—15 mai, în fruntea unei delegaţii a Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul aniversării a 50 de ani de la înfiinţarea Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America şi Canada, — vizită care a avut un larg ecou în cercurile creştine.

Grija Bisericii noastre pentru fiii săi din afara hotarelor ţării s-a continuat prin sprijinul multilateral acordat parohiilor ortodoxe române din străinătate, prin înfiinţarea de noi parohii şi trimiterea de preoţi, prin vizitele unor ierarhi la aceste comunităţi şi prin îndrumarea atentă a activităţii lor. În acest context s-a situat numirea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului ca exarh al parohiilor ortodoxe române de peste hotare.

Pe plan general, activitatea externă a Bisericii Ortodoxe Române s-a desfăşurat, în anul 1979, în condiţii deosebit de favorabile, care au afirmat că această Biserică este tot mai activă şi mai dinamică în realizarea lucrării ei puse în slujba credincioşilor, a ţării în care fiinţează şi a omenirii întregi.

Pr. *Dumitru Soare*
Consilier patriarhal

Adunare eparhială

Duminică, 2 decembrie 1979, a avut loc sesiunea anuală a Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului.

În capela Institutului Teologic din Sibiu s-a săvîrşit, în dimineaţa zilei arătate, Sf. Liturghie, după care lucrările au fost deschise de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

A vorbit apoi P. C. vicar arhim. V. Cornilă.

În continuare s-au prezentat rapoartele pe secţii şi anume:

Raportul Secţiei bisericeşti, întocmit de P. C. cons. M. Sămărghiţan, raportor fiind P. C. prot. D. Luca (Sibiu), în care s-au oglindit aspecte din activitatea adiministrativă din Arhiepiscopia Sibiului, din activitatea pastoral-misionară, disciplina clerului, mişcările de personal, distincţii şi sancţiuni, F. C. M. etc.

Raportul Secţiei culturale, întocmit de P. C. cons. Gh. Papuc, raportor fiind P. C. prot. P. Boeriu (Mediaş), în care s-au reliefat aspecte din lucrarea Institutului Teologic din Sibiu, date privitoare la conferinţele preoţeşti, la activitatea editorială a Centrului mitropolitan Sibiu, la activitatea predicatorială şi social-obştească, la lucrarea de înfrăţire între culte etc.

Raportul Secţiei economice, întocmit de P. C. cons. M. Rusu, raportor fiind d-l I. Georgescu (Mediaş), în care a fost scoasă în lumină situaţia veniturilor şi cheltuielilor de la sfîrşitul anului 1978 şi primele trei trimestre ale anului 1979, ajutoarele materiale ale anului 1979, ajutoarele materiale substanţiale acordate multor unităţi parohiale cu venituri modeste, activitatea serviciului tehnic, a controlului financiar, a atelierului de lumînări, tipografiei, librăriei eparhiale etc.

Pe marginea referatelor au luat cuvîntul următorii deputaţi eparhiali: E. Furnică (Braşov), prot. Z. Moşoiu (Braşov), prot. P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), prot. P. Boeriu (Mediaş), C. Botea (Holbav), prot. D. Luca, A. Laurenţiu (Agnita), prot. R. Zaharie (Făgăraş) şi Dr. E. Vinerean (Sibiu).

Rapoartele au fost aprobate în unanimitate.

În încheierea lucrărilor Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a mulţumit deputaţilor eparhiali pentru participarea activă la lucrările Adunării eparhiale şi pentru activitatea din circumscripţiile pe care le reprezintă.

Î. P. S. Sa a omagiat totodată Conducerea noastră de stat şi bisericească.

P.

Prin muzeele şi colecţiile de icoane din Arhiepiscopia Sibiului

Ca şi alte Eparhii din ţara noastră şi Arhiepiscopia Sibiului şi-a organizat propriile sale muzee şi colecţii de icoane, care an de an sînt vizitate de tot mai mulţi turişti români şi străini.

Astfel, *biserica „Sf. Nicolae" şi Muzeul din Şcheii Braşovului* au fost vizitate în cursul acestui an de peste 59.360 de persoane, dintre care peste 21.560 străini (din Grecia, Bulgaria, S. U. A., U. R. S. S., Canada, Cuba, Franţa, R. F. G., China, Spania, Anglia, Suedia ş. a.).

Vizitînd acest complex muzeistic, o delegaţie canadiană notează: „Cu ocazia vizitei la această istorică şcoală, cu prilejul celui de-al 32-lea Congres de prietenie cu Canada, transmitem sentimentele noastre de apreciere. Un excelent muzeu şi o foarte agreabilă primire." Directorul muzeului de istorie contemporană din Belgrad comentează: Aici am găsit şi documente care dovedesc prietenia şi legătura culturală dintre popoarele român şi iugoslav. Fie ca cultura tuturor popoarelor să stea la temelia păcii şi dreptăţii în lume."

Un ghid O. J. T. semna următoarele: „Intrarea în biserica Sf. Nicolae mi-a trezit un adînc sentiment patriotic şi sînt mîndră de opera aceasta minunată a înaintaşilor noştri români."

Biserica, monument istoric şi colecţia de icoane pe sticlă de la Sibiel, ca nişte credincioase glăsuitoare ale specificului românesc în artă, au fost în anul acesta obiectul vizitei unui număr de aproximativ 17.900 turişti, dintre care peste 9.000 străini, din peste 25 ţări. Impresionaţi îndeosebi de frumuseţea icoanelor expuse, membrii unui grup din Roma apreciază colecţia astfel: „O mărturisire a credinţei în Dumnezeu, cu toată sensibilitatea şi culoarea, expresie tipică a poporului român, care frapează pe vizitator, nemaisimţindu-se străin, ci fratele acestei ţări, de la graniţele Imperiului roman." După cum era de aşteptat, găsim, în paginile Cărţii de Aur, tradiţionala vizită a Fundaţiei „Ambasadorii prieteniei" din S. U. A., al cărei preşedinte, D-l Harry Morgan, semnează următoarele rînduri: „Din nou am avut marea plăcere şi cinstea să aducem „Ambasadori ai Prieteniei" în acest sat al Sibielului. Pentru multe sute de tineri din ţara noastră, satul dv. şi poporul din Sibiel reprezintă totul din România." Un membru al grupului nota: „N-am auzit şi n-am văzut un popor şi o ţară atît de frumoasă. Sper că tot ceea ce am văzut aici să mi le amintesc astfel încît şi copiii mei să se poată bucura de starea mea de aici." Profesorul american de istorie de la Emerson College — Boston, George R. Ursul, de origine română, scria în această vară: „... Ceea ce se poate vedea aici este un fenomen cu adevărat minunat. Noi am venit, am văzut şi am fost cuceriţi!"

Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, ca un adevărat „Cutlumuş" între mulţimea mănăstirilor de lemn aflate odinioară în Ţara Făgăraşului, a primit şi în acest an, ca dovadă a cunoscutei sale spiritualităţi, vizita a peste 53.500 excursionişti dintre care nu mai puţin de 8.500 străini, care au adus omagiul lor ctitorului-martir, Constantin Brîncoveanu, întremîndu-se totodată sufleteşte şi trupeşte la acest aşezămînt voievodal.

În fine, un alt monument care a fost vizitat de peste 37.000 vizitatori, dintre care 15.000 străini, este *Catedrala mitropolitană din Sibiu*. Unul dintre vizitatori scria: „catedrala este surprinzătoare prin maiestate, specific naţional, îndemn la demnitate, iubire de frumos şi adevăr."

Remus Grama

Sărbătorirea Sf. Nicolae la Centrul mitropolitan din Sibiu

Ca în fiecare an, de Sfîntul Nicolae, slujitorii de la Centrul mitropolitan, Institutul Teologic şi catedrală au adus omagiul lor respectuos Întîistătătorului eparhiei cu ocazia zilei sale onomastice. Înalt Prea Sfinţia Sa a fost sărbătorit de această dată şi pentru împlinirea vîrstei de 65 de ani.

În cadrul slujbei Vecerniei din ajun, P. C. părinte arhid. Constantin Voicu, rectorul Institutului Teologic din Sibiu a exprimat sentimentele de dragoste filială şi profund ataşament ale profesorilor, celorlalţi ostenitori şi studenţilor teologi faţă de Înalt Prea Sfinţia Sa.

În cuvîntul de răspuns, Î. P. S. Sa a expus viaţa şi activitatea Sfîntului Ierarh Nicolae, insistînd asupra acelor trăsături ale personalităţii sale care l-au impus în conştiinţa credincioşilor din toate timpurile ca pe un „îndreptător al credinţei şi chip blîndeţelor".

În ziua praznicului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a oficiat Sfînta Liturghie, în catedrală. La sfîrşit, s-a dat citire rugăciunii de mulţumire către Părintele Ceresc, pentru bunătăţile revărsate asupra Înalt Prea Sfinţiei Sale, a clerului şi credincioşilor pe care îi păstoreşte.

A avut loc apoi, la reşedinţă, întîlnirea Î. P. S. Sale cu colaboratorii de la unităţile în subordine. P. C. Părinte vicar arhim. Vasile Cornilă a prezentat principalele înfăptuiri ale Mitropoliei în toate sectoarele de activitate, în anul care se încheie, adresînd mulţumiri Î. P. S. Sale pentru veghea permanentă la bunul mers al vieţii bisericeşti din eparhie. Înalt Prea Sfinţia Sa a mulţumit tuturor pentru dragostea arătată ca şi pentru interesul manifestat de fiecare la locul său de muncă.

Din agenda Prea Fericitului Părinte IUSTIN Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

— *Marţi, 6 noiembrie a. c.* — Prea Fericitul Patriarh Iustin, însoţit de P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, Vicar Patriarhal, a luat parte la recepţia oferită de Ambasada U. R. S. S. la Bucureşti, cu prilejul celei de-a 62-a aniversări a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie.

— *Vineri, 9 noiembrie a. c.* — Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit pe James Wilson, ataşat al Ambasadei Marii Britanii la Bucureşti, pentru o scurtă vizită de rămas bun, în legătură cu plecarea sa definitivă din ţara noastră.

— *Vineri, 23 noiembrie a. c.* — Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit pe Richard Andriamanjato din Madagascar, Preşedintele Partidului Congresul pentru independenţa Madagascarului, Vicepreşedinte al Conferinţei Creştine pentru Pace de la Praga şi membru în Comitetul Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Au fost de faţă: P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul şi P. C. Pr. Dumitru Soare, Consilier Patriarhal.

— *Marţi, 27 noiembrie a. c.* — Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit pe Georges Sadlikni din Siria. A fost de faţă P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, Vicar Patriarhal.

Noutăţi editoriale

I. D. Suciu, Doina Niculescu, Viorel Gh. Ţigu: **CATEDRALA MITROPOLIEI BANATULUI. Cu „Precuvîntare" de Înalt Prea Sfinţitul Nicolae, Mitropolitul Banatului.** (Edit. Mitropoliei Banatului, Timişoara, 1979, 188 p.)

Împlinind iniţiativa şi rîvna Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae de a vedea Mitropolia Banatului aşezată pe temeliile ei istorice, atestate documentar, istoricul I. D. Suciu, avînd colaborarea arhitectei Doina Niculescu şi a cercetătorului Viorel Ţigu, semnează o nouă lucrare de inestimabilă valoare. Ca şi anterioara monografie, recenta lucrare depăşeşte categoria de „monografie" a unui aşezămînt, dobîndind caracterul de sinteză istorică a oraşului Timişoara şi a vieţii credincioşilor din Banat.

Coordonatele pe care a fost construită lucrarea sînt cu acurateţe formulate în „Precuvîntarea semnată de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae, din care spicuim: „Pe de-asupra simţeam trebuinţa să arătăm încă o dată ce semnificaţie are Timişoara ca oraş, singurul păstrător peste milenii al numelui său de început cu iz traco-dac..." Aceasta este, desigur, nota distinctă şi distinsă a lucrării.

Istoricul I. D. Suciu urmăreşte, utilizînd cu competenţă documentele şi logica obiectivă, firul istoric de la „castrul episcopal al Timişului", cea mai veche organizaţie bisericească a poporului român din stînga Dunării, pînă la „oraşul de reşedinţă mitropolitană" (o mie de ani). În ciuda vicisitudinilor istorice, a tuturor neamurilor străine ce s-au abătut peste viaţa poporului român, castrul episcopal al Timişului nu şi-a modificat numele traco-dacic şi din el se va dezvolta mitropolia Banatului de azi. Catedrala este o expresie a puterii creatoare a poporului român şi în acelaşi timp, un „simbol al descătuşării de robia milenară, înscriindu-se, prin grandoare şi splendoare, în rîndul marilor catedrale ale lumii.

Cu un pregnant simţ al realităţii, cu îndrăzneală şi abilitate, I. D. Suciu pătrunde la obîrşia lucrurilor, le extrage esenţele şi le dispune într-un sistem unitar de gîndire istorică.

Din alt unghi vizual, Doina Niculescu reia firul istoric al oraşului, punctînd etapele de dezvoltare urbanistică şi arhitectonică. Apreciinl valoarea artistică a catedralei, autoarea conchide că originalitatea ei constă în modul în care elemente din zone diferite sînt folosite pentru obţinerea unei viziuni arhitecturale ce dă monumentalitate şi personalitate edificiului.

O competentă privire asupra coordonatelor pe care a evoluat pictura şi sculptura în Banat realizează Viorel Ţigu. Cu precizie şi fineţe, autorul prezintă întreaga pictură şi sculptură a catedralei, scoţînd în evidenţă valoarea şi semnificaţia fiecărui detaliu, indicînd sursele de inspiraţie şi apropiere de capodoperele ortodoxe.

Admirabile ilustraţii, un glosar util, un rezumat în limba engleză şi germană, completează această lucrare executată în condiţii tehnice excepţionale.

M. Bănescu

C. Săndulescu — Verna, **Erminia picturii bizantine,** (Editura Mitropoliei Banatului, Timişoara, 1979, 507 p.

Editura Mitropoliei Banatului publică de cîţiva ani o serie de lucrări de învăţătură creştină şi istoriografie a Bisericii Ortodoxe Române din Banat de inestimabilă valoare: Mănăstirea Partoş, un valoros monument istoric bănăţean (1971) Bisericile de lemn ale Banatului de Ioana Cristache-Panait şi Florica Dimitriu (1971), Bibliografia localităţilor şi monumentelor medievale din Banat de Nicolae Stoicescu (1973), Mănăstiri din Banat de I. B. Mureşianu (1976), Monografia Mitropoliei Banatului de I. D. Suciu (1977), Catedrala Mitropoliei Banatului de I. D. Suciu, Doina Niculescu şi Viorel Gh. Ţigu (1979) etc., numeroase alte lucrări fiind în curs de apariţie.

Ultima lucrare recent editată de Mitropolia Banatului este „Erminia picturii bizantine după versiunea lui Dionisie din Furna", text îndreptat, completat şi indici de C. Săndulescu-Verna, cu o Precuvîntare de Înalt Prea Sfinţitul dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, lucrare de care vor beneficia — aşa cum spune în precuvîntare — atît pictorii şi zugravii, cît şi preoţii şi chiar dreptmăritorii creştini, „care vor înţelege o dată mai mult, că bisericile nu este potrivit să se împodobească după bunul plac, ci doar urmînd norme precise menite să înlesnească respectarea caracterului autenticei picturi sacre şi totodată să asigure păstrarea unităţii în cadrul întregii Ortodoxii".

Erminia despre care este vorba prezintă în partea I preţioase îndrumări practice privitoare la materialele şi tehnica picturii în tempera şi în ulei, pe diferite suporturi, unele de străveche tradiţie bizantină datînd din secolul al X-lea, adică anterioare clasicelor tratate despre pictură ale lui Cennino Cennini (1400), Leonardo da Vinci (1499), Giorgio Vasari (1568) şi ale multor altora, apărute în decursul secolelor, pînă la lucrările unor autori contemporani, români şi străini, despre pictura bisericească bizantină şi despre iconografia creştină, dintre care unele sînt menţionate de autor în bibliografia selectivă a lucrării.

Partea a doua a Erminiei este „un manual aproape complet de iconografie creştină cu materialul orînduit după Vechiul şi Noul Testament, bine sistematizat, luîndu-se ca bază practica pictorilor de la Muntele Athos, folosită şi de români de-atîtea secole în urmă" — cum precizează autorul în „Cuvîntul de lămurire".

Astfel, Erminia picturii bizantine editată de Mitropolia Banatului se înscrie la loc de cinste şi de mare folos printre măsurile luate le Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, privind împodobirea sfintelor biserici româneşti, potrivit concepţiilor, tradiţiilor şi tehnicilor consacrate de veacuri, pentru ca lăcaşurile Domnului să întruchipeze într-adevăr imaginea măreţiei dumnezeieşti prin toate podoabele lor. În felul acesta, Erminia editată din îndemnul şi grija Înalt Prea Sfinţitului Nicolae Mitropolitul Banatului constituie nu numai un îndreptar sistematic şi metodic pentru specialişti, pictori, zugravi şi restauratori, ci şi o călăuză pentru preoţii slujitori ai altarelor şi o carte de învăţătură pentru toţi dreptcredincioşii Bisericii noastre, privind imaginea sacră pe care trebuie s-o aibă o biserică ortodoxă, potrivit milenarelor ei rînduieli creştine.

Vasile Vărădean

La cumpăna anilor

(Continuare din pag. 1)

treg călătoreşte, aleargă spre noi şi noi zări. Sufletul nostru, mintea noastră se deschide spre noi şi noi căutări şi cunoştinţe. Călătorim cu uşurinţă şi repeziciune nu numai dintr-o localitate în alta, dintr-o ţară în alta, dintr-o parte a globului pămîntesc în altă parte a lui sau în înălţimea necuprinsă a văzduhului ce ne înconjoară.

Sîntem călători şi ca orice călător se cuvine să ne întrebăm: de unde începe călătoria noastră şi unde se sfîrşeşte, de unde venim şi unde ne ducem? Care este ţinta din urmă a călătoriei noastre?

Învăţătura creştină ne dă răspuns mulţumitor la această întrebare fundamentală şi ne spune: Venim de la Dumnezeu şi ne întoarcem la Dumnezeu. El este începutul şi sfîrşitul. El este Alfa şi Omega. El este veşnic şi neschimbător. La El „nu este schimbare sau umbră de mutare" (Iacov 1, 17).

Dacă este adevărat că sîntem pe pămînt călători, tot pe atît de adevărat este şi aceea că fiecare avem o trimitere şi o chemare de împlinit în călătoria noastră. Călătoria noastră nu poate fi la voia întîmplării. Ea are un rost, o menire şi de felul cum ne-o împlinim avem să răspundem în faţa conştiinţei noastre, în faţa oamenilor şi în faţa lui Dumnezeu.

Este drept că zi de zi, an de an ne făurim diferite ţinte pe care dorim să le împlinim. Azi doresc să fac un lucru, mîine trebuie să-l împlinesc pe celălalt. Este şi firesc să fie aşa. Fără aceste ţinte, fără aceste năzuinţe şi idealuri n-am putea trăi cu adevărat omeneşte. În noi este dorul de înaintare, de desăvîrşire. Deci călătoria noastră nu se desfăşoară numai în timp, sau numai pe linie orizontală ci şi pe dimensiunea verticală: excelsior, mai sus, mai bine, mai adevărat, mai frumos, mai aproape de ţinta din urmă: desăvîrşirea.

Pentru aceea oricît de scurtă ne-ar fi călătoria vieţii, oricîte obstacole am întîmpina în cursul ei, ea este foarte însemnată, este foarte preţioasă. Numai împlinind aceste ţinte de fiecare zi, numai umplînd-o cu fapte bune, numai înaintînd mereu putem ajunge la ţinta din urmă.

Pe de altă parte este însemnată călătoria noastră în lume şi pentru aceea că este una singură. Avem o singură viaţă în lume şi nu poate fi deplină, nu poate duce spre izvorul vieţii decît dacă o îndreptăm spre ţinta finală, ca să putem spune la sfîrşit: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrşit, credinţa am păzit. De aceea mi s-a pregătit cununa dreptăţii, pe care Domnul mi-o va da-o în ziua aceea" (II Tim. 4, 7—8).

Psalmistul ne spune că sîntem nu numai „călători" ci şi „oaspeţi". Ca atare este greşită părerea că sîntem definitivi în locul pe care-l avem în societate şi că ne este îngăduit să facem orice, fără să ţinem seama de semenii în mijlocul cărora trăim.

Oaspetele adevărat ştie că nu este stăpîn, că nu poate dispune după bunul plac de cele ce întîlneşte în cale. El n-are dreptul să adune lucruri de prisos şi să se încarce cu lucruri străine, fiindcă toate acestea îl îngreuiază şi nu-i pot fi de folos.

Un creştin şi-a făcut o casă lîngă margine de drum, care a devenit o renumită casă de oaspeţi. Acolo poposeau mulţi drumeţi şi se simţeau bine, chiar foarte bine, „ca acasă". Aşa le spunea gazda: „Simţiţi-vă ca acasă". Unul dintre oaspeţi l-a întrebat: „Cum de poţi fi aşa de bun cu toţi oaspeţii? Aceasta i-a răspuns: „Între mine şi oaspeţii care vin pe aici este numai o mică deosebire. Ei stau aici o noapte sau două, iar eu cîţiva ani. La urma urmei şi eu plec, şi eu sînt oaspete".

Dacă toţi sîntem „călători" şi „oaspeţi", precum au fost părinţii noştri, este bine şi folositor să ne punem întrebarea şi să şi încercăm a răspunde: Cum să călătorim în această viaţă ca să ajungem la ţinta din urmă?

În cele ce urmează vom încerca să dăm cîteva îndrumări creştineşti pentru călătoria noastră.

Mai întîi ni se cere să nu pierdem din vedere care este ţinta din urmă a vieţii noastre. Să ştim că chemarea noastră este să ne întoarcem acasă, acasă la Tatăl nostru Cel ceresc.

Pentru aceea a trimis Dumnezeu-Tatăl pe Unul Născut Fiul Său în lume să ne arate calea pe care să mergem, să nu rătăcim de la această cale şi să nu ne oprim la ţinte care ne-ar împiedica să ajungem la ţinta din urmă a vieţii.

Adevăratul călător nu se opreşte din drum mai mult decît trebuie, după cum nici alergătorul din arenă nu se opreşte la ţintele care indică numai o parte din drumul ce-l are de alergat. Mecanicul de locomotivă ştie cît este necesar, cît trebuie să se oprească la fiecare staţie şi nu stă mai mult chiar dacă are interes personal sau dacă gara este foarte frumoasă. El ştie că trebuie să meargă la ţinta din urmă a călătoriei.

Tot astfel noi creştinii sîntem datori să nu ne oprim mai mult decît trebuie la ţintele vremelnice ale vieţii şi să avem mereu înaintea ochilor noştri ţintele cereşti, întoarcerea noastră acasă. În măsura în care nu pierdem din vedere această ţintă, în acea măsură vom ajunge şi împlini pe celelalte care ni le-am propus pe parcursul vieţii noastre. Cu atît vom fi mai folositori oamenilor cu atît vom şti să nu uităm şi să ne îngrijim de înaintarea noastră spre ţinta finală.

O altă îndrumare creştină pentru călătoria noastră este aceea de a nu ne înspăimînta de greutăţile călătoriei, de obstacolele ce ne vin în cale, precum şi aceea de a nu ne lăsa ademeniţi de zilele şi peisajele prea frumoase şi ispititoare ale ei. Nici unele, nici altele să nu ne despartă de dragostea de Dumnezeu.

Aşa după cum călătorii prin ţări străine, oricît de frumoase ar fi ele, nu-şi uită de ţara lor şi se întorc acasă, tot astfel şi noi să nu uităm de patria cerească. Avîndu-o înaintea ochilor pe aceasta, ne vom simţi bine şi în patria noastră pămîntească, o vom iubi şi o vom sluji cu adevărat. Fiindcă în ea au trăit părinţii noştri, în ea trăim şi noi şi vor trăi şi urmaşii noştri. O înţelepciune din vechime spune: „Orice faci, fă cu prudenţă şi gîndeşte-te la sfîrşit". Să căutăm să săvîrşim în viaţă ceea ce ştim că este după voia lui Dumnezeu şi este folositor semenilor noştri.

Iarăşi una din cerinţele creştineşti ale călătoriei noastre este aceea de a fi încredinţaţi că nu sîntem singuri în călătoria noastră, că Dumnezeu este pururea cu noi.

Proorocul Isaia a profeţit despre Naşterea lui Mesia spunînd că El se va numi „Emanuil" care însemnează „cu noi este Dumnezeu". Iar înainte de a se despărţi de Sfinţii Apostoli Mîntuitorul le-a zis: „Nu vă voi lăsa orfani — Iată eu cu voi sînt pînă la sfîrşitul veacurilor".

La început de an nou Biserica ne aduce aminte că chemarea noastră este de a fi colaboratori ai lui Dumnezeu pentru desăvîrşirea lumii, pentru aşezarea păcii, a dreptăţii şi a înfrăţirii între oameni şi popoare.

Să privim cu seriozitate sfîntă viaţa şi cu simţul răspunderii oriunde se desfăşoară munca noastră: pe ogoare, în fabrici, la birou, în familie.

La început de an nou se cuvine să fim „frămîntătură nouă", oameni noi. Un an nou cu oameni vechi, cu oameni îmbrăcaţi în hainele răutăţii nu este, nu poate fi un an fericit. În zadar ne spunem unii altora: „An nou fericit", dacă în anul cel nou nu aducem hotărîrea de a înnoi, de a înainta spre tot mai mult bine, spre mai multă lumină, pace şi bună înţelegere între noi.

Întrebarea de căpetenie la început de an nou este aceasta: Ce am făcut şi ce avem de făcut ca în anii noştri să se înmulţească binele, adevărul, lumina şi pacea în suflete. Să ne înnoim puterile spre a face cît mai mult bine, faţă de semenii noştri, de patrie şi poporul ai cărui fii sîntem. Căci mîntuirea nu se dobîndeşte de unul singur, ci numai împreună cu cei cu care trăim şi cu care formăm Trupul lui Hristos, adică Biserica.

Anul nou ne este în faţă. Dumnezeu ne deschide calea să intrăm în el. În acest an să ne silim să împlinim chemarea şi lucrul ce ni-l încredinţează Dumnezeu.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACŢIE: Dr. *Nicolae Mladin,* Mitropolitul Ardealului — preşedinte; Pr. prof. Dr. *Dumitru Abrudan* — redactor responsabil; Lector *Aurel Jivi* — redactor adjunct; Arhid. *Gheorghe Papuc,* Pr. prof. Dr. *Mircea Păcurariu* — membri; tehnoredactor: Diac. *Ezechil Oancea.*

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă P. O. Box 136-137 — telex: 11226, Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3.

ABONAMENTUL pe un an: 30 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2 Taxa poştală plătită în numerar Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |